

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІЙНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Освітня програма **«Журналістика та медіакомунікація»**

Спеціальність **061 «Журналістика»**

Галузь знань **06 «Журналістика»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медійна термінологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Викладач	Савчук Руслана Любомирівна
Е-mail викладача	ruslana.savchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації відбуваються у день проведення лекцій та практичних занять (за попередньою домовленістю зі студентами). Можливі також онлайн-консультації через платформи для дистанційного навчання (Zoom, Google Meet тощо)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна поглиблює знання студентів із мови ЗМІ; навчає правильного тлумачення дефініцій мультимедійних термінів і вміння фахово вживати їх у письмових та усних текстах, професійно редагувати матеріали різних жанрів, перекладати терміни з інших мов, творити власні неологізми на позначення сучасних реалій.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу «Медійна термінологія» – здобути знання та сформувати компетентності з медійної термінології; опанувати на професійному рівні іншомовні терміни, перекладати їх чи добирати відповідники з української мови; творити власні тексти з використанням мультимедійних термінів; знати основи наукової термінології для написання кваліфікаційних праць і статей на різноманітні теми (ІТ-технологій, космосу, медицини, охорони довкілля тощо).

Цілі навчальної дисципліни: творити тексти різних жанрів із грамотним використанням мультимедійних термінів; опрацювати словники та довідники з медіазнавства та культури мови ЗМІ; аналізувати журналістські тексти й уміти пояснити значення термінів і понять на теми політики, економіки, спорту, культури, охорони здоров'я; редагувати коментарі, пости, відгуки в соціальних мережах; творити неологізми у власних текстах; вивчити онлайн-ресурси з медійної термінології та мови ЗМІ.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

СК05. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань журналістики, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Програмні результати навчання:

РН04. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та інновацій, пошуку та аналізу відповідної інформації.

РН06. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	061 Журналістика	1 курс	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Поняття. Слово. Термін. Медійні терміни. Термінологічні словники та довідники з журналістики	2	2	6

Тема 2. Терміни загальнонаукові і галузеві. Явище детермінологізації в медіатекстах. Стилiстичне використання термінів у переносному значенні	2	2	6
Тема 3. Терміни в медіатекстах різних жанрів	-	2	6
Тема 4. Блогосфера. Стилiстичне використання понять і термінів	-	2	8
Тема 5. Віртуальна термінологія в українському сегменті мережі	2	2	8
Тема 6. Концепт, поняття, терміни в аналітичних статтях. Лід у сучасному журналістському тексті	2	2	8
Тема 7. Професійні терміни і жаргонізми журналіста. Іншомовні медійні терміни	2	2	6
Тема 8. Терміни у сфері наукової журналістики (медицина, космос, ІТ-сфера, охорона довкілля, спорт, культура, економіка) тощо	-	2	6
Тема 9. Воєнна та військова термінологія. Воєнна термінологія в період російсько-української війни. Типові помилки в медіа на вживання військової та воєнної термінології	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою: поточне опитування, тестування та самостійна робота – 40 балів; контрольна робота – 10 балів. Залік – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота складається із двох коротких теоретичних питань (по 3 бали), практичного завдання (2 бали), двох тестових питань (2 бали). Термін виконання: контрольна робота виконується на останньому практичному занятті; тривалість написання – 30-40 хв.
Практичні заняття	Робота на практичному занятті (усні відповіді, письмові завдання, тестування) оцінюється за 5-бальною системою залежно від повноти відповіді (правильності виконання) студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 25 балів

	за практичні заняття чи завдання самостійної роботи, відпрацювати пропущені практичні заняття. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; форма здачі – комбінована (письмова та усна); структура білета і розподіл балів за завдання: 1–2 теоретичні питання (20 балів), 3 питання – практичне завдання (10 балів), 4 питання – тести (20 балів)

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Заплановано виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами практичних занять та темами, які винесені на самостійне опрацювання; також додаткових письмових індивідуальних завдань; письмових експрес-опитувань на практичних заняттях. Письмові роботи здобувача вищої освіти повинні демонструвати самостійність виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Академічна доброчесність. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (зокрема із використанням мобільних девайсів). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності. 3. Положення про запобігання академічному плагіату. 4. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися із зазначеними положеннями та документами можна за посиланням: <http://surl.li/jmet>

Відвідування занять: Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути уважним та відповідальним. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати, виконавши індивідуальні завдання або виконавши тести за темою. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за практичні заняття чи завдання самостійної роботи.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: <http://surl.li/kedzc>

Неформальна освіта. Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Coursera, Prometheus, EdEra, ВUМonline та ін. за відповідним предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Базова

1. Медійна термінологія : хрестоматія / укл.: Р. Л. Савчук. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2024. 67 с.
2. Посібник з журналістської етики / Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л. Київ : Комісія з журналістської етики, 2023. 129 с.
3. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т; авт.-уклад.: Ю. М. Бідзіля (відп. ред.) та ін. Ужгород: Закарпаття, 2007. 220 с.
4. Шевченко Л., Сизонов Д. Нові слова як маркери часу: медійна лексикографія сьогодні і в перспективі. Записки з українського мовознавства. 2019. Вип. 25. Том 1. С. 11-20.
5. Шевченко Л., Сизонов Д. Теорія медіалінгвістики : підручник / за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 214 с.
6. Шевченко Л.І., Дергач Д.В., Сизонов Д.Ю. Медіалінгвістика : словник термінів і понять / Л.І. Шевченко, Д.В. Дергач, Д.Ю. Сизонов / за ред. Л.І. Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. 326 с.
7. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.

Додаткова

1. Дашенко Н. Термінологія журналістики: питоме й запозичене. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: *Журналістські науки*. Вип. 4. 2020. С. 18–26.
2. Журналістська термінологія в часи новітніх комунікативних технологій.: матеріали науково-практичної конференції / ред. кол.: Стекольщикова В. А., Євдокимова Н. О., Звягінцева О. Б. та ін. Миколаїв, 2018. 58 с.
3. Касянчук В. О., Левчук О. М. Коректність термінології у медіатекстах про російсько-українську війну. *Обрії друкарства*, 2(12), 2022. С. 97–109.
4. Писарська Н. В., Гомон А. М., Заверющенко М. П. Наукова термінологія у сучасній публіцистиці: особливості застосування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: *Філологія. Журналістика*. Том 34 (73). № 1. Ч. 2. 2023. С. 187–192.
5. Термінологічний словник російсько-української війни / В. Васютинський, П. Горностай, І. Губеладзе, Л. Найдьонова, М. Слюсаревський, С. Чуніхіна ; за ред. М.М. Слюсаревського ; упоряд. С.Л. Чуніхіна. Київ : Ін-т соціальної та політичної психології НАПН України, 2022. 20 с.

6. Шевченко Л.І., Сизонов Д.Ю. Нові слова та фразеологізми в українських мас-медіа : словник / Л.І. Шевченко, Д.Ю. Сизонов. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. Ч.1. 120 с.; 2019. Ч.2. 119 с.; 2020. Ч.3. 119 с.
7. Шульська Н. М., Салтан В. Л., Римар Н. Ю. Лексичні одиниці в медіатекстах про російсько-українську війну: мовна актуалізація і доцільність уживання. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74), № 1, Ч. 2, 2024. С. 193–198
8. Яцимірська М. Г. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. Вип. 51. 2022. С. 216–224.

Онлайн-ресурси

1. Журналістський словник. URL: <https://youth-journ.blogspot.com/2015/01/blog-post14.html>
2. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info>
3. Словник професійних термінів і жаргонізмів журналіста. URL: <https://journalistic-space.webnode.com.ua/l/slovník-profesijnikh-terminiv-i-zhargonizmiv-zhurnalista/>
4. Словник термінів журналістики цифрової епохи. URL: <https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok>
5. Словники й енциклопедії. URL: <https://slovnyk.me/>
6. Словники онлайн. URL: <http://rozum.org.ua/>
7. Українська мова: енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
8. Український правопис 2019 року. URL: <https://2019.pravopys.net>

Викладач: **Савчук Руслана Любомирівна**,
доцент кафедри журналістики